

แบบบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บช.1): หลักการ ปัญหา การปรับตัว

The Project Revenue and Expenditure Accounts (BC.1): Principles, Problem, and Adaptation

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณภาพร หงษ์ภักดี
napaubu@yahoo.com
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

บทความนี้อธิบาย หลักการต่างๆ ประเด็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการปรับตัวของหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับแบบบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บช.1) ซึ่งเป็นหน้าที่ของบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องยื่นพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีประจำปีต่อกรมสรรพากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการป้องปรามการทุจริต ทำให้ทราบกำไรขาดทุน รายได้ ค่าใช้จ่ายของแต่ละโครงการ มีประโยชน์ในการตรวจสอบภาษีเงินได้ การตรวจสอบควบคู่กับการดำเนินคดีทุจริต และสามารถตรวจสอบเส้นทางการใช้จ่ายเงินรายโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐดังกล่าว

Abstract

This article explains various concepts, potential problems, and some guidelines for related persons, including the adaptation of various organizations getting involved with The Project Revenue and Expenditure Accounts (BC.1). It is the responsibility of the persons or corporations, as the party of the government, to file the accounts to The Revenue Department for annual tax payment. The objectives of this filing are for anti-corruption; determining profit, loss, revenues, and expenditures for each project; giving the benefit for tax audit, fraud investigation and allegation; and being able to investigate the traces of the expenditures for an individual project, as the party of the government.

บทนำ

แบบบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บช.1) มีที่มาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 มาตรา 103/7 วรรคสอง กำหนดให้ บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ มีหน้าที่แสดงแบบบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บช.1) ที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐต่อสรรพากรนอกเหนือจากงบดุลที่ยื่นประจำปี เนื่องจากการจัดหาพัสดุของหน่วยงานภาครัฐใช้เงินงบประมาณของแผ่นดิน และการดำเนินการที่ผ่านมามีการทุจริตแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบทำให้รัฐเสียหาย เช่น มีการสมยอมในการเสนอราคาไม่แข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้ได้เป็นคู่สัญญาหรือส่งมอบงานหรือเบิกจ่ายเงิน ตลอดจนมีนักการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการทำความผิด หรือละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องปรามการทุจริต ทำให้ทราบกำไรขาดทุน รายได้ ค่าใช้จ่ายของแต่ละโครงการมีประโยชน์ในการตรวจสอบภาษีเงินได้ การตรวจสอบควบคู่กับการดำเนินคดีทุจริต และสามารถตรวจสอบเส้นทางการใช้จ่ายเงินรายโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐดังกล่าวได้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2554)

บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อสรุปหลักการต่างๆ ของแบบบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บข.1) ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการปรับตัวของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนผู้ที่ได้ทำสัญญารับทุนสนับสนุนเพื่อการวิจัยจากหน่วยงานภาครัฐ อันจะเป็นแนวทางให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้เตรียมความพร้อมเบื้องต้นในการวางแผนการทำงานและการปรับตัวโดยมีเนื้อหา ดังนี้

เมื่อได้เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐแล้ว ต้องตรวจสอบว่าจะต้องจัดทำและยื่นแบบบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บข.1) หรือไม่ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขการใช้บังคับทุกข้อ ดังต่อไปนี้

เงื่อนไขการใช้บังคับ

1. เป็นสัญญาที่ทำกับหน่วยงานภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐในที่นี้ ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม จังหวัด อำเภอ ราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานธุรการขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือ หน่วยงานอื่นที่ดำเนินการกิจการของรัฐตามกฎหมายและได้รับเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินลงทุนจากรัฐ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงหน่วยงานอื่นที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะเป็นองค์กรวิชาชีพ เช่น สภาวิชาชีพบัญชี สภานายความ เป็นต้น

2. เป็นสัญญาตามประเภทที่กำหนดไว้ ได้แก่

2.1 สัญญาที่เกี่ยวกับการจัดหาพัสดุหรือการพัสดุ โดยไม่รวมถึงสัญญาทางธุรกิจ หรือเป็นสัญญาที่เกี่ยวกับการแสวงหารายได้ของหน่วยงานภาครัฐที่ไม่ได้ใช้ระเบียบข้อบังคับพัสดุ

2.2 สัญญาสัมปทาน

2.2.1 สัญญาที่ภาครัฐอนุญาตให้เอกชนลงทุนในกิจการด้านสาธารณูปโภคหรือการบริการสาธารณะ อย่างหนึ่งอย่างใดด้วยค่าใช้จ่ายของตนเองและให้เอกชนคู่สัญญามีสิทธิเรียกเก็บค่าบริการจากประชาชนที่มาใช้บริการ นั้นเป็นค่าตอบแทนภายในกำหนดระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่ง และภาครัฐจะได้รับค่าตอบแทนจากเอกชนที่มีรายได้จากการลงทุน เช่น สัญญาสัมปทานทางหลวง สัญญากิจการโทรคมนาคม สัญญาสัมปทานทางด่วนพิเศษ เป็นต้น

2.2.2 สัญญาที่ภาครัฐให้เอกชนร่วมลงทุนตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นกรณีที่รัฐ

ร่วมลงทุนกับเอกชนไม่ว่าโดยวิธีใด หรือมอบให้เอกชนลงทุนในกิจการที่หน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือทรัพย์สินของภาครัฐ

2.2.3 สัญญาที่ภาครัฐอนุญาตให้เอกชนคู่สัญญาแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น สัญญาสัมปทานรังนกอีแอ่น สัญญาสัมปทานทรัพยากรแร่ เป็นต้น

2.3 สัญญาให้ทุนสนับสนุนเพื่อการวิจัยเป็นสัญญาที่หน่วยงานภาครัฐตกลงให้ทุนสนับสนุนเพื่อการค้นคว้าโดยการทดลอง สำรวจ หรือการศึกษาตามหลักวิชาการเพื่อให้ได้ข้อมูล ความรู้ รวมทั้งการพัฒนา ผลิตภัณฑ์และกระบวนการต่างๆ อันจะสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม วิชาการ หรือเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ต่อไป

2.4 สัญญาให้ทุนสนับสนุนเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หมายถึง สัญญาที่หน่วยงานภาครัฐให้ทุนสนับสนุนแก่ผู้รับเงินหรือคู่สัญญาโดยมีเงื่อนไขหรือข้อตกลงให้ดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยสัญญาให้ทุนสนับสนุนนี้ หมายความว่ารวมถึง กรณีที่หน่วยงานภาครัฐให้เงินหรือทุนอันมีลักษณะเป็นการให้เพื่อให้บุคคลหรือนิติบุคคลไปดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นกิจกรรมของเอกชนนั้นด้วย เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ให้เงินแก่กลุ่มองค์กรเอกชนเพื่อนำไปจัดกิจกรรมต่อต้านการทุจริต กองทุนวัฒนธรรมให้เงินสนับสนุนมูลนิธิไปทำแสตมป์ เป็นต้น

3. สัญญาที่มูลค่าตามที่กำหนดไว้และเป็นสัญญาที่ทำนับแต่วันประกาศมีผลใช้บังคับ โดยมูลค่าสัญญาในปีแรกนับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2555 ถึง 31 มีนาคม 2556 ใช้บังคับกับสัญญา ที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2,000,000 บาท ขึ้นไป และปัจจุบันนับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2556 เป็นต้นไป ใช้บังคับกับสัญญาที่มีมูลค่าตั้งแต่ 500,000 บาท ขึ้นไป ทั้งนี้มูลค่าสัญญาให้รวมภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย

อนึ่ง จากข่าวประชาสัมพันธ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2556 ของศูนย์กำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีมติเห็นชอบให้มีการแก้ไขปรับปรุงประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์ดังกล่าว โดยให้เลื่อนการบังคับใช้สัญญาซึ่งมีมูลค่าตั้งแต่ 500,000 บาท ขึ้นไป แล้วให้ใช้บังคับสัญญาซึ่งมีมูลค่าตั้งแต่ 2,000,000 บาท ขึ้นไปจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2557 ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

4. เป็นสัญญาที่ไม่เข้าข่ายยกเว้นที่ไม่ต้องแสดงบัญชีรายรับรายจ่าย ได้แก่

4.1 ไม่ใช้บังคับกับสัญญาที่ได้ทำก่อนวันที่ 1 เมษายน 2555 ยกเว้นมีการแก้ไขสัญญาดังกล่าวภายหลังประกาศนี้มีผลใช้บังคับในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ข้อตกลงเรื่องรูปแบบ ปริมาณ จำนวนที่มีผลให้มีการเพิ่มวงเงิน การขยายระยะเวลาสัมปทาน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับการสัมปทาน เป็นต้น

4.2 ไม่ใช้บังคับกับกรณีสัญญาที่เป็นหน่วยงานภาครัฐเว้นแต่สัญญานั้นเป็นหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล เช่น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

4.3 ไม่ใช้บังคับกับสัญญาที่เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และไม่มีตัวแทนหรือผู้แทนในประเทศ แต่มีการส่งมอบหรือให้บริการในประเทศ และหน่วยงานภาครัฐได้ชำระเงินตามสัญญาให้แก่คู่สัญญาออกไปต่างประเทศโดยตรง

จากเงื่อนไขการใช้บังคับทั้ง 4 ข้อข้างต้น ยังมีหลักเกณฑ์อื่นที่ต้องปฏิบัติตามประกอบการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บข.1) ดังนี้

หลักเกณฑ์อื่นที่ต้องปฏิบัติตามประกอบการจัดทำบัญชีแสดงรายรับรายจ่าย

1. ให้คู่สัญญายื่นบัญชีรายรับรายจ่ายของสัญญาที่เกิดขึ้นในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีหรือรอบปีภาษีเป็นรายโครงการ แต่ไม่ต้องยื่นต่อกรมสรรพากร และให้เก็บรักษาบัญชีพร้อมเอกสารหลักฐานประกอบไว้ ณ สถานประกอบการหรือที่อยู่อาศัยของคู่สัญญา เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาสัญญา หรือการตรวจสอบหรือไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสร็จสิ้น

2. ให้คู่สัญญาชำระเงินผ่านบัญชีธนาคาร เว้นแต่การรับจ่ายแต่ละครั้งที่มีมูลค่าไม่เกิน 30,000 บาท สามารถรับจ่ายเป็นเงินสดได้

3. กรณีที่หน่วยงานภาครัฐซึ่งได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Procurement: e-GP) บุคคลหรือนิติบุคคลที่จะเข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐดังกล่าวต้องลงทะเบียนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกรมบัญชีกลาง

การยื่นแบบบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บข.1) มี 2 กรณี

การยื่นแบบบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ แบ่งออกเป็น การยื่นปกติและการยื่นแก้ไข โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ยื่นปกติ** เป็นการยื่นตามรอบปีปฏิทินหรือรอบระยะเวลาบัญชีของแต่ละปี โดยการกรอกครั้งที่ยื่นให้นับจำนวนครั้งต่อเนื่องไปจนกว่าสิ้นสุดระยะเวลาการยื่นแบบ บข.1 (แต่ละสัญญาให้แยกการนับครั้งที่ยื่นออกจากกัน)

2. **ยื่นแก้ไข** เป็นการยื่นแก้ไขแบบ บข.1 ที่เคยยื่นไว้แล้ว โดยให้ระบุครั้งที่ยื่นแก้ไขของสัญญาดังนั้น โดยให้นับจำนวนครั้งต่อเนื่องไปตามรอบระยะเวลาบัญชี หรือปีปฏิทินที่ต้องการแก้ไข และการนับจำนวนครั้งที่แก้ไขให้เริ่มนับหนึ่งใหม่ทุกครั้งที่มีการขอแก้ไขปรับปรุงรายการในแบบ บข.1 ที่เคยยื่นปกติไว้ในแต่ละครั้งออกจากกัน และต้องยื่นแก้ไขปรับปรุงรายการรายรับรายจ่ายใหม่ทั้งหมด

ระยะเวลาและวิธีการยื่นแบบบัญชีรับจ่ายรายโครงการ (บข.1)

1. กรณีบุคคลธรรมดาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ หากการรับจ่ายเงินตามสัญญาทั้งหมดเสร็จสิ้นภายในปีเดียวกันให้ยื่นพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่หากการรับจ่ายเงินตามสัญญาทั้งหมดมิได้เสร็จสิ้นภายในปีภาษีเดียวกัน ให้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของปีภาษีนั้น

2. กรณีนิติบุคคลเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ หากการรับจ่ายเงินตามสัญญาทั้งหมดเสร็จสิ้นภายในรอบระยะเวลาบัญชีเดียวกันให้ยื่นแบบ บข.1 เมื่อสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น แต่หากการรับจ่ายเงินตามสัญญาทั้งหมดมิได้เสร็จสิ้นภายในรอบระยะเวลาบัญชีเดียวกัน ให้ยื่นแบบ บข.1 ซึ่งประกอบด้วยรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี พร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

วิธีการยื่นแบบ บข.1 ให้ยื่นผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (www.rd.go.th) เท่านั้น สำหรับวิธีปฏิบัติในการยื่นแบบ บข.1 เป็นดังนี้

1. ให้ยื่นแบบ บข.1 พร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นิติบุคคล โดยไม่สามารถยื่นเฉพาะแบบ บข.1 ก่อนการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

2. หากไม่สามารถยื่นแบบ บข.1 ให้ครบตามจำนวนของสัญญาในคราวเดียวกัน สามารถยื่นเพิ่มเติมให้ครบตาม

จำนวนของสัญญาได้ภายในกำหนดเวลาการยื่นแบบภาษีเงินได้

3. หากสิ้นสุดระยะเวลาการยื่นแบบภาษีเงินได้ดังกล่าว คู่สัญญายื่นแบบ บข.1 ไม่ครบถ้วนตามจำนวนของสัญญา จะทำให้ขาดคุณสมบัติการเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ

4. คู่สัญญาต้องยื่นแบบ บข.1 จนกว่าจะสิ้นภาระผูกพันตามสัญญา หรือระยะเวลาประกันผลงานสิ้นสุดลง

5. หากคู่สัญญาเห็นว่าแบบ บข.1 มีรายการรายรับรายจ่ายไม่ถูกต้องครบถ้วน สามารถยื่นแก้ไขปรับปรุงรายการแบบ บข.1 แต่ละฉบับได้

6. หากคู่สัญญาได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต คู่สัญญาต้องไปลงทะเบียนขอเป็นผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ทางอินเทอร์เน็ตของกรมสรรพากร

7. กรณีคู่สัญญาเป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นมูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นองค์กรสาธารณกุศล ตามมาตรา 47(7) (ข) แห่งประมวลรัษฎากรและได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้ยื่นแบบ บข.1 ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

ดังนั้น หากบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ ไม่ปฏิบัติตามประกาศฯ ฉบับนี้จะส่งผล ดังนี้

ผลการไม่ปฏิบัติตามและการเพิกถอนรายชื่อการขาดคุณสมบัติ

ผลการไม่ปฏิบัติตามประกาศฯ ฉบับนี้ จะทำให้ขาดคุณสมบัติที่จะเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมี 2 กรณี คือ ไม่แสดงแบบ บข.1 ภายในระยะที่กำหนด หรือ แสดงแบบ บข.1 ไม่ครบถ้วนถูกต้องในสาระสำคัญ ผลการขาดคุณสมบัติดังกล่าว มีผลให้ระบบอิเล็กทรอนิกส์จะขึ้นชื่อของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ขาดคุณสมบัติที่จะเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ เป็นบัญชีดำ (Blacklist) ไว้ที่เว็บไซต์ของ ป.ป.ช. มีผลบังคับห้ามมิให้หน่วยงานภาครัฐก่อนติดสัมพันธ์ใดๆ กับบุคคลและนิติบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ การขาดคุณสมบัติการคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐนั้น มิได้ห้ามเฉพาะสัญญาที่มีมูลค่า 2,000,000 บาท หรือ 500,000 บาท เท่านั้น และในกรณีที่คู่สัญญาเป็นกิจการร่วมค้า การขาดคุณสมบัติที่จะเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ มีผลใช้บังคับกับบุคคลหรือนิติบุคคลที่เข้าร่วมเป็นกิจการร่วมค้าทั้งหมด

การเพิกถอนรายชื่อการขาดคุณสมบัติทำได้โดยคู่สัญญาได้ยื่นแบบ บข.1 ทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว และได้แสดงแบบ บข.1 ครบถ้วนถูกต้องในสาระสำคัญ ระบบอิเล็กทรอนิกส์จะลบรายชื่อคู่สัญญาดังกล่าวออกจากบัญชีรายชื่อผู้ขาดคุณสมบัติการเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ

การจัดทำแบบ บข.1 ตามประกาศฯ ของ ป.ป.ช. นั้น ออกแบบมาเพื่อความสะดวกในการกรอกข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ว่ามีการรับจ่ายอะไรบ้าง และไม่เป็นภาระสำหรับผู้ประกอบการมากเกินไป จึงทำให้มีความแตกต่างจากการจัดทำบัญชีทั่วไป ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอความแตกต่างของแต่ละประเด็น ดังนี้

ตารางที่ 1 ความแตกต่างระหว่างการจัดทำแบบบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บข.1) กับบัญชีทั่วไป

ประเด็น	แบบบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ (บข.1)	บัญชีทั่วไป
เกณฑ์ที่ใช้ในการบันทึกบัญชี	- ในแบบฟอร์มหน้า 1 ใช้เกณฑ์เงินสดขณะที่ในแบบฟอร์มหน้า 2 ใช้เกณฑ์คงค้าง	- ใช้เกณฑ์คงค้าง
รูปแบบการจัดทำบัญชี	- เป็นการจัดทำบัญชีตามวัตถุประสงค์เฉพาะของป.ป.ช. เพื่อความสะดวกในการกรอกข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ว่ามีการรับจ่ายอะไรบ้าง - การจัดทำบัญชีเป็นรายสัญญาหรือโครงการ เช่น ใน 1 โครงการ มี 5 สัญญา ให้พิจารณาจากแต่ละสัญญาที่เกิน 500,000 บาท ขึ้นไป (นับตั้งแต่ 1 เมษายน 2556 เป็นต้นไป)	- ภาคเอกชนต้องจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีฯ และตามกฎหมายของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง - จัดทำบัญชีเป็นภาพรวมของกิจการ
การยื่นแบบกับสรรพากร	- ยื่นออนไลน์เท่านั้น	- ยื่นเป็นเอกสารหรือยื่นออนไลน์
ผลการยื่นไม่ครบ/ ไม่ถูกต้อง/ ไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนด	- ไม่ต้องเสียค่าปรับ ระบบอิเล็กทรอนิกส์จะขึ้นชื่อของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ขาดคุณสมบัติเป็นบัญชีดำ (BlackList) ไว้ที่เว็บไซต์ของป.ป.ช. มีผลบังคับห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐก่อนิติสัมพันธ์ใดๆ กับบุคคลและนิติบุคคลดังกล่าว	- เสียค่าปรับ
จำนวนครั้ง/ ระยะเวลาในการยื่นแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติม	- ยื่นแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมได้ไม่จำกัดครั้ง ไม่มีระยะเวลากำหนด ไม่มีค่าปรับจากการยื่นแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติม	- ยื่นแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมได้ไม่จำกัดครั้ง ไม่มีระยะเวลาดำเนินการ แต่มีค่าปรับจากการยื่นแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติม
การตรวจสอบและแสดงความเห็น	- ไม่ต้องมีผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็น	- ต้องมีผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็น

ที่มา: เกิดจากการสังเคราะห์ข้อมูลของผู้เขียน

ประเด็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. การตรวจสอบรายชื่อหน่วยงานภาครัฐตามประกาศฉบับนี้ คู่สัญญาไม่สามารถตรวจสอบรายชื่อหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดตามประกาศฉบับนี้ได้จากฐานข้อมูลในเว็บไซต์ของ ป.ป.ช. เนื่องจากหน่วยงานแต่ละหน่วยมีการจัดตั้งตามกฎหมายการจัดตั้งหน่วยงานคนละฉบับ ทำให้การตรวจสอบการเป็นหน่วยงานภาครัฐนั้นกระจัดกระจาย

ผู้ประกอบการ: สอบถามโดยตรงไปที่หน่วยงานภาครัฐที่เป็นคู่สัญญานั้นๆ

หน่วยงานภาครัฐที่เป็นคู่สัญญา: หน่วยงานภาครัฐแต่ละแห่งควรแจ้งสถานะความเป็นหน่วยงานภาครัฐตามประกาศฉบับนี้ที่หน้าเว็บไซต์ของแต่ละแห่ง โดยหากเป็นรัฐวิสาหกิจก็ต้องระบุถึง บริษัทลูกด้วยว่า มีบริษัทอะไรบ้าง เป็นรัฐวิสาหกิจด้วยหรือไม่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับคู่สัญญาที่จะสามารถเข้าไปตรวจสอบได้

ป.ป.ช. : ควรรวบรวมรายชื่อหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายฉบับนี้ ไว้ที่เว็บไซต์ของ ป.ป.ช. หรือจัดทำ Link เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับคู่สัญญาที่จะสามารถเข้าไปตรวจสอบได้

2. การละเลยของเจ้าหน้าที่พัสดุที่ไม่ตรวจสอบรายชื่อของกิจการที่ถูกขึ้นบัญชีดำ (BackList) ก่อนทำสัญญาระหว่างบุคคลหรือนิติบุคคลที่จะเป็นคู่สัญญากับภาครัฐ ทำให้รัฐเสียหาย

หน่วยงานภาครัฐที่เป็นคู่สัญญา: สำหรับหัวหน้าหน่วยงานต้องแจ้งเวียนแนวทางการปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อไม่ให้เป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และกล้าที่จะลงโทษกับเจ้าหน้าที่ที่ละเลยการตรวจสอบรายชื่อที่ถูกขึ้นบัญชีดำสำหรับเจ้าหน้าที่พัสดุต้องเข้าไปตรวจสอบรายชื่อที่ถูกขึ้นบัญชีดำในเว็บไซต์ของ ป.ป.ช. ทุกครั้ง

3. ผู้ประกอบการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐไม่ได้รับเลขคুমสัญญาในระบบ e-GP จากหน่วยงานภาครัฐเนื่องจากเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานภาครัฐไม่กรอกข้อมูลสัญญาลงในระบบ ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่สามารถยื่นแบบ บข.1 ได้

ผู้ประกอบการ: ทำจดหมายสอบถามหน่วยงานภาครัฐที่เป็นคู่สัญญา หากยังไม่ได้รับเลขคুমสัญญา ก็ให้ทำจดหมายไปยัง ป.ป.ช. เพื่อชี้แจงการไม่ได้รับเลขคুমสัญญาจากภาครัฐที่เป็นคู่สัญญา

หน่วยงานภาครัฐที่เป็นคู่สัญญา: หัวหน้าหน่วยงานต้องแจ้งเวียนแนวทางการปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อไม่ให้เป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และกล้าที่จะลงโทษกับเจ้าหน้าที่พัสดุที่ไม่สนใจ ไม่ใส่ใจ หรือ ละเลยการกรอกข้อมูลรายละเอียดของสัญญาในระบบ e-GP โดยเจ้าหน้าที่พัสดุต้องกรอกข้อมูลรายละเอียดของสัญญาให้กับคู่สัญญาทุกครั้งและทำให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ได้เลขคুমสัญญาในระบบ e-GP ให้ทันภายในระยะเวลาที่จะใช้ยื่นในแต่ละรอบปีภาษีสำหรับคู่สัญญา

ป.ป.ช. : ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่พัสดุของภาครัฐเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะไม่ละเลยการกรอกข้อมูลรายละเอียดของสัญญา เพื่อให้ได้เลขคুমสัญญาในระบบ e-GP ให้ทันภายในระยะเวลาที่จะใช้ยื่นภาษีแต่ละปีของผู้ประกอบการที่เป็นคู่สัญญา นอกจากนี้ควรมีบทลงโทษที่ชัดเจนให้กับภาครัฐที่ไม่สามารถออกเลขคুমสัญญาในระบบ e-GP ให้กับผู้ประกอบการที่เป็นคู่สัญญาได้ทันภายในระยะเวลาที่จะใช้ยื่นภาษี

4. จากข้อกำหนดการจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการของบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับภาครัฐ กำหนดให้ถ้ารายการรับจ่ายเงิน 30,000 บาท ต้องผ่านบัญชีธนาคารเท่านั้น สำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่มีภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถืออยู่แล้ว อาจไม่พบปัญหาเพราะมีระบบการรับจ่ายเงินโดย

ผ่านธนาคาร แต่จะมีปัญหากับผู้ประกอบการขนาดเล็ก ในการซื้อสินค้าหรือบริการจากร้านค้า ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ประกอบการขนาดเล็กจะไม่รับเช็ค แต่จะรับเป็นเงินสดเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเช็คคืน

ผู้ประกอบการ (ผู้ซื้อ) : เลือกซื้อสินค้า/บริการ จากร้านที่รับเช็ค/เงินโอนผ่านธนาคาร โดยในช่วงเริ่มต้นอาจต้องสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ขายว่าเมื่อผู้ขายได้รับเงินโอนผ่านบัญชีแล้วจึงรับสินค้า/บริการ

5. ปัญหากรณีเป็นสัญญาปลายเปิด เช่น คิดค่าขนส่ง 500,000 บาทต่อครั้ง แต่ไม่ทราบว่า จะใช้บริการกี่ครั้ง ทำให้ไม่สามารถกำหนดมูลค่าสัญญาได้

ผู้ประกอบการ : สามารถบันทึกจำนวนเงินตามงบประมาณของภาครัฐที่กำหนดไว้ได้

จากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องข้างต้น ทำให้หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบการหรือภาคเอกชนควรทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมในการเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ เช่น การเปิดบัญชีเดินสะพัด การจ้างพนักงานบัญชี การเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชี ตลอดจนการวางแผนภาษี ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อธุรกิจและต่อประเทศชาติในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง นอกจากนี้การปรับตัวของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ก็มีส่วนสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น ดังนี้

การปรับตัวของหน่วยงานต่างๆ

หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้ที่ได้ทำสัญญารับทุนสนับสนุนเพื่อการวิจัยจากหน่วยงานภาครัฐ ควรมีการปรับตัวดังนี้

ภาครัฐ

หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐ ควรให้ความสำคัญ ตระหนักในการดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามประกาศฉบับนี้ และกล้าที่จะลงโทษกับเจ้าหน้าที่ที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

เจ้าหน้าที่พัสดุของภาครัฐ ควรใส่ใจ สนใจ ไม่ละเลยการปฏิบัติงานตามภาระงานในหน้าที่ของตน ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศได้

ภาคเอกชน

1. ผู้ประกอบการ โดยจำแนกเป็นดังนี้

ผู้ประกอบการที่มีระบบบัญชีที่ดีอยู่แล้ว คือ มีฝ่ายบัญชีที่ทำบัญชีเพื่อส่งภาษีให้สรรพากรได้ด้วยตนเอง กลุ่มนี้ไม่ต้องปรับตัวมาก แต่ภาระหนักจะอยู่ที่ฝ่ายบัญชีที่ต้องวาง

ระบบเอกสาร การจัดเก็บและการบันทึกข้อมูล ตลอดจนทำ รายงานประกอบที่อธิบายกระแสเงินสดมากขึ้น นอกจากนี้ แล้วในส่วนของผู้บริหารระดับสูงต้องปรับตัวด้วยการศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ ของประกาศ ฉบับนี้ด้วย เนื่องจากอาจทำให้ขาดโอกาสรับงานจากหน่วยงานภาครัฐ และไม่ควรมองว่าเป็นภาระงานของฝ่ายบัญชี เพียงฝ่ายเดียว ถึงแม้โดยเนื้องานจะเป็นความรับผิดชอบของ ฝ่ายบัญชีก็ตาม เช่นเดียวกับการทำงานอื่นๆ ที่ต้องได้รับการ สนับสนุน ความร่วมมือจากหลายฝ่ายอย่างเต็มที่และเต็มใจ จึงเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารระดับสูงที่จะต้องเป็นผู้ให้ กำลังใจให้การสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่างๆ เพื่อให้งานใน องค์การดำเนินต่อไปได้อย่างเป็นระบบ

ผู้ประกอบการที่ใช้บริการจากสำนักงานบัญชี โดยมีสำนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำและส่งงบการเงินให้กับกรม สรรพากร กลุ่มนี้ก็ไม่ต้องเป็นกังวลมาก เนื่องจากมีสำนักงาน บัญชีที่จะวางแผนจัดทำให้ ซึ่งก็จะต้องจ่ายค่าบริการในส่วน นี้เพิ่มขึ้น

ผู้ประกอบการที่ไม่สามารถแยกผลกำไรขาดทุนได้ ในแต่ละโครงการ จึงต้องปรับตัวโดยการศึกษาให้พอเข้าใจและ หาคณและระบบมาจัดการให้

2. นักบัญชีในหน่วยงานของบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็น คู่สัญญากับภาครัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแบบ บข.1 ของแต่ละสถานประกอบการ ต้องวางแผนเพื่อเตรียม ระบบงานให้รองรับการเก็บข้อมูลรับจ่ายเงินรายการ/ สัญญา เพื่อให้สามารถค้นหาข้อมูลได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สัญญาที่ต้องเก็บไว้นานหลายปี หากนักบัญชีคนเดิมลาออก คน ใหม่จะได้ทำงานต่อเนื่องไปได้

3. สำนักงานบัญชีมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ ธุรกิจจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดย จุดแข็งของสำนักงานบัญชีไทย คือ มีความรู้ในด้านการทำ บัญชี ภาษีอากรและการจัดทำงบการเงิน ตลอดจนสามารถ ให้บริการอย่างครบวงจรทางด้านบัญชี ภาษีและกฎหมาย ขณะที่จุดอ่อนของสำนักงานบัญชีไทย คือ การไม่ใช้เวลาแก่ ลูกค้าได้อย่างเต็มที่ การไม่ตรงต่อเวลาในการส่งงบการเงิน (ปัญญารักษ์ กงประดิษฐ์ และ วรณี เตโชโยธิน, 2553) ขาด มาตรฐานในการให้บริการที่มีคุณภาพ ดังจะเห็นได้จากจำนวน สำนักงานบัญชีที่ผ่านการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชีใน ปัจจุบันจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า มีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 2 ของธุรกิจที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่ให้บริการ บัญชี การทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชีและการให้คำ ปรึกษาด้านภาษี (นภาพร หงษ์ภักดี, 2555) ดังนั้น สิ่งสำคัญ ที่สำนักงานบัญชีควรตระหนักก็คือ ไม่ควรรับงานมากเกินไป

ความสามารถที่จะดูแลและรับทำบัญชีให้กับลูกค้าได้ และควร นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริการและการปฏิบัติงาน เน้นการวางแผนภาษีให้กับลูกค้า สนับสนุนให้บันทึกบัญชี อย่างถูกต้องเพื่อนำข้อมูลบัญชีที่ได้ไปใช้เพื่อการจัดการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ยกย่องมาตรฐานการบริการที่เน้น คุณภาพการให้บริการสอดคล้องกับค่าตอบแทนในการรับทำ บัญชี และหากต้องรับทำแบบ บข.1 ให้กับลูกค้า สำนักงาน บัญชีต้องวางแผนเพื่อเตรียมระบบงานให้รองรับการเก็บข้อมูล รับจ่ายเงินรายการ/สัญญา หรืออาจจะต้องมองหา ซอฟต์แวร์บัญชีสำเร็จรูปที่จะเข้ามาช่วยงานในส่วนนี้ ซึ่งเป็น ภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการจัดทำข้อมูล

การปรับตัวของผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายนั้น ได้แก่ ภาครัฐ ต้องเข้าใจภาระที่จะต้องมีต่อภาคเอกชนในการให้ความร่วม มือ สำหรับภาคเอกชนต้องปรับตัวโดยการเปิดเผยข้อมูล รายรับรายจ่ายของโครงการหรือสัญญาที่ทำกับภาครัฐ ซึ่งเป็น ภาระเพิ่มเติมที่บริษัทต้องปรับตัว นอกจากนี้สำหรับผู้ที่ได้ทำ สัญญารับทุนสนับสนุนเพื่อการวิจัยจากหน่วยงานภาครัฐต้อง ปรับตัว ด้วยการวางแผนการจัดเก็บเอกสารประกอบรายรับ รายจ่ายของโครงการ เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาและนำมาใช้ ผู้เขียนเสนอว่า ควรมีอย่างน้อย 3 ชุดคือ ชุดที่ 1 (ตัวจริง) เก็บไว้ทำเบิกจ่ายโครงการ ชุดที่ 2 เก็บไว้ประกอบการบันทึก ในแบบ บข.1 และชุดที่ 3 สำรองเก็บไว้ และควรเปิดบัญชีเงิน ฝากธนาคารขึ้นใหม่สำหรับงานวิจัยแต่ละโครงการ เพื่อไม่ให้ เกิดความสับสนกับยอดการใช้จ่ายเงิน

unสรุป

เมื่อบุคคลหรือนิติบุคคลได้เป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน ภาครัฐ ต้องตรวจสอบว่า จะต้องจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ของโครงการ (บข.1) ต่อกรมสรรพากรหรือไม่ โดยพิจารณา จากเงื่อนไขการบังคับทั้ง 4 ข้อดังกล่าวมาแล้วข้างต้น หาก เข้าเงื่อนไขการบังคับข้างต้นทั้ง 4 ข้อ บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่ง เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐจะต้องจัดทำและยื่นแบบ บข.1 ตามสัญญาแต่ละโครงการต่อกรมสรรพากร นอกเหนือ จากบัญชีงบดุลปกติที่ยื่นประจำปี ซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ 1 เมษายน 2555 เป็นต้นไป การจัดทำแบบ บข.1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการป้องปรามการทุจริต ทำให้ทราบกำไรขาดทุน ราย ได้ ค่าใช้จ่ายของแต่ละโครงการ มีประโยชน์ในการตรวจสอบ ภาษีเงินได้ การตรวจสอบควบคู่กับการดำเนินคดีทุจริต และ สามารถตรวจสอบเส้นทางการใช้จ่ายเงินรายการที่เป็น คู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐดังกล่าวได้ ดังนั้น จึงเป็นบทบาท ของหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หรือภาค เอกชนที่ต้องปรับตัว และวางแผนระบบการทำงาน การยื่น

แบบ บข.1 จึงเป็นการเพิ่มเติมของผู้ประกอบการ และสิ่งที่สำคัญคือ เจ้าของและฝ่ายบริหารระดับสูงของแต่ละสถานประกอบการต้องตระหนักว่า การทำบัญชี บข.1 เป็นเรื่องสำคัญ ต้องลงมากำกับดูแล และร่วมแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

การจัดทำแบบ บข.1 มีบทบาทช่วยส่งเสริม สนับสนุนนโยบายการคลัง (Fiscal Policy) ได้โดยเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบจากโครงการของรัฐ ซึ่งบุคคลหรือนิติบุคคลที่เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ อาจนำเงินที่ได้รับจากการเป็นคู่สัญญาดังกล่าว ไปดำเนินการในทางที่ไม่ชอบ ได้แก่ จ่ายเพื่อให้มีการสมยอมในการเสนอราคาเพื่อไม่ให้เกิดการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม หรือจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐเพื่อให้ได้เป็นคู่สัญญา การจ่ายเงินลักษณะเช่นนี้เป็นผลให้ภาระต้นทุนในการดำเนินการโครงการของรัฐเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น การจัดทำแบบ บข.1 จะช่วยให้การใช้เงินงบประมาณของแผ่นดิน ในการจัดหาสินค้าและบริการที่มีให้กับประชาชนได้รับสวัสดิการและมีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งเป็นการสนับสนุนนโยบายการเงินการคลังของภาครัฐทำให้มองเห็นรายได้ของภาคเอกชนและภาครัฐบาลซึ่งมีผลต่อการจัดเก็บภาษีที่ชัดเจน ป้องกันและควบคุมการเลี่ยงภาษี การหลบภาษีของบุคคลหรือนิติบุคคลที่เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ ท้ายที่สุดก็จะส่งผลไปยังรายได้ที่เกิดจากการจัดเก็บภาษีกลับมาเป็นเงินงบประมาณแผ่นดินเพื่อนำไปพัฒนาประเทศต่อไป

อาจเกิดคำถามว่า แบบบัญชีรับจ่ายรายโครงการ (บข.1) จะช่วยตรวจสอบการทุจริตได้อย่างไร ผู้เขียนเห็นว่า แบบ บข.1 สามารถใช้ตรวจสอบเส้นทางการเงินเมื่อมีปัญหาเรื่องเรียน การจัดทำแบบ บข.1 ไม่ใช่บัญชีที่นักบัญชีทำเป็นประจำ แต่ออกแบบมาเพื่อความสะดวกในการกรอกข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการรับจ่าย และไม่เป็นภาระสำหรับผู้ประกอบการมากเกินไป จึงมี 2 แผ่น แต่มีรายละเอียดในการปฏิบัติค่อนข้างมาก ในการจัดทำแบบ บข.1 ตามกฎหมายนี้เป็นหน้าที่ของเจ้าของกิจการไม่ใช่หน้าที่ของผู้ทำบัญชี อาจเนื่องด้วยชื่อแบบบัญชีซึ่งทำให้หลายฝ่ายมุ่งไปว่าต้องเป็นภาระของนักบัญชี จึงเป็นภาพว่า นักบัญชีเข้ามาช่วยป้องกันปราบปรามการทุจริตซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2553 เรื่องความโปร่งใส ดังนั้น หากนักบัญชีทำดีจะเป็นการประกอบวิชาชีพอย่างมีศักดิ์ศรีอย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะออกกฎระเบียบมามากมายสักเพียงใด สิ่งสำคัญอยู่ที่ “การทำหน้าที่ของตนอย่างตรงไปตรงมา” นั่นคือ แต่ละคนมีความพอใจตามสิทธิที่ถูกต้องที่แต่ละคนควรจะได้รับ ก็จะเป็นการป้องปรามการทุจริตได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (ม.ป.ป.).

การจัดทำงบการเงิน. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=674>

นภาพร หงษ์ภักดี. (2555). การเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นสำนักงานบัญชีคุณภาพ. *วารสารนักบริหาร*, 32(4), 54-60.

ปัญญาภรณ์ กงประดิษฐ์ และ วรณิ เตโชโยธิน. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการรับทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 6(15), 83-93.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2555). ข่าวสารจากคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชี เรื่อง การประสานงานกับ ป.ป.ช. เรื่องการจัดทำแบบ บข.1. สืบค้นเมื่อ 29 พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.fap.or.th/index.php?lay=show&ac=article&id=539623084&Ntype=30>

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2556). ภาพรวมและสรุปสาระสำคัญของประกาศ ป.ป.ช. และคู่มือฯ. ใน การสัมมนาบัญชี เรื่อง เทคนิคการจัดทำและยื่นแบบ บข.1 ให้ถูกต้องตามประกาศป.ป.ช. รุ่นที่ 2. กรุงเทพฯ: สภาวิชาชีพบัญชี.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2554, 19 ธันวาคม). ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำและแสดงบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการที่บุคคลหรือนิติบุคคลเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2556, จาก http://www.nacc.go.th/download/article/article_20120228152403.pdf

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2556). เตรียมความพร้อมก่อนเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานรัฐ. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.sme.go.th/Lists/EditorInput/DispF.aspx?List=15dca7fb-bf2e-464e-97e5-440321040570&ID=1659>